

na ďalšie konanie, pričom konštatoval, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď sa hlbšie v konaní, ani v odôvodnení napadnutého rozsudku nezaoberal tým, či bolo vykonaným dokazovaním celkom jednoznačne a nepochybne preukázané, že poručiiteľka v okamihu uzavretia, teda v jej prípade (notárskeho overenia) podpisu, darovacej zmluvy zo dňa 20.01.2010 trpela takou duševnou poruchou, ktorá ju práve na tento úkon robila neschopnou rozoznať následky svojho konania (schopnosť ovládať svoje konanie nebola v jej prípade namietaná) a nepostupoval správne ani v súvislosti s vyhodnotením vykonaných dôkazov a procesom ustálenia skutkového stavu, teda všetkých skutočností významných pre rozhodnutie v merite veci, nakoľko svoje skutkové závery o nespôsobilosti poručiiteľky uzavrieť so žalovaným dňa 20.01.2010 spornú darovaciu zmluvu oprel (takmer) výlučne o závery vyplývajúce zo znaleckého posudku znalkyne P. U. M., avšak bez toho, aby úplne a správne vyhodnotil a prihliadol na všetky ďalšie výsledky vykonaného dokazovania. Odvolací súd poukázal na to, že v konaní, v ktorom sa posudzuje psychický stav určitej osoby, je nepochybne vykonanie znaleckého dokazovania namieste, keď spravidla je posúdenie odborných otázok, na ktoré nemá súd dostatok kvalifikácie, významné pre ustálenie skutkového stavu, avšak vypracovanie znaleckého posudku a vyslovenie určitých záverov znalcom nezbavuje súd povinnosti tento znalecký posudok (ako dôkaz) podrobiť hodnoteniu, keď znalecký posudok je iba jedným z dôkazných prostriedkov slúžiacich na ustálenie časti skutkového stavu významného pre právne posúdenie celej veci a komplexné ustálenie rozhodujúcich skutočností je výhradne vecou súdu a za správny tak nemožno považovať postup súdu, ktorý iba mechanicky prevezme závery vyslovené znalcom a osvojí si ich ako nepochybné a jediné objektívne bez toho, aby tieto konfrontoval s ďalšími skutočnosťami, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov a ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Preto súd prvej inštancie svoj záver o neplatnosti spornej darovacej zmluvy založil na záveroch znaleckého posudku znalkyne P. U. M., vypracovaného pred tým, než boli v spore vykonané všetky ďalšie dôkazy, bez zohľadnenia okolností súvisiacich so správaním poručiiteľky v praktickom živote, pričom navyš znalkyňa svoje závery formulovala tak, že poručiiteľka vzhľadom na jej zdravotný stav nebola vôbec spôsobilá posúdiť následky svojho konania ku dňu 20.01.2010, hoci posledné zdravotné záznamy, z ktorých vychádzala, sú datované dňa 04.12.2009, teda s odstupom takmer dvoch mesiacov. Tento znalecký posudok prvoinštančný súd nepodrobil podľa odvolacieho súdu prakticky žiadnemu hodnoteniu, keď iba poukázal na závery znalkyne a na ich základe konštatoval, že poručiiteľka nebola v dôsledku závažnej psychickej poruchy schopná darovaciu zmluvu uzavrieť a navyš sa podrobnejšie nezaoberal tým, čo ohľadne správania poručiiteľky v období predchádzajúcom uzavretiu spornej darovacej zmluvy vyplynulo z výpovedí sporových strán a rovnako, iba s poukazom na nedostatok kvalifikácie a odborných znalostí, neprihliadol na skutočnosti vyplývajúce z písomného prehlásenia P. U. Y. P. S., ktorí sa taktiež k psychickému stavu a správaniu poručiiteľky v relevantnom období vyjadrili. Takýto postup prvoinštančného súdu odvolací súd nepovažoval za správny, nakoľko pre účely posúdenia schopnosti poručiiteľky v čase uzavretia darovacej zmluvy posúdiť následky svojho konania, treba považovať za relevantné nielen odborné stanovisko znalkyne získané iba na podklade lekárskeho správ a nálezov, avšak tiež správanie poručiiteľky, ktoré možno v danom prípade ustáliť a následne z hľadiska relevantných okolností aj zohľadniť iba na základe výpovedí sporových strán, svedeckých výpovedí a predložených listinných dôkazov. Odvolací súd preto v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom mu uložil v intenciách záverov vyslovených odvolacím súdom sa vysporiadať so všetkými vykonanými dôkazmi, tieto náležite vyhodnotiť, a to so zreteľom na všetky stranami uplatnené prostriedky procesnej obrany a útoku prednesené v priebehu konania, prípadne doplniť dokazovanie v zmysle dôkazných návrhov strán a po opätovnom vyhodnutí a náležitom zohľadnení všetkých vykonaných dôkazov, znovu vo veci rozhodnúť.

3. Po doplnení dokazovania po zrušení v poradí prvého rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie mal prvoinštančný súd vykonaným dokazovaním preukázané, že dňa 20.01.2010 bola uzatvorená darovacia zmluva medzi nebohcou M. U. ako daryňou a žalovaným 1/ ako obdarovaným, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania. Podpis darykyne bol overený toho istého dňa na Notárskom úrade JUDr. Ivana Lošonského. Uvedená darovacia zmluva bola zavkladovaná pod č. Q.-XXX/XX. Následne darykyňa M. U. T.Y. XX.XX.XXXX zomrela. Konanie o dedičstve bolo zastavené uznesením č.k. 12D/277/2010-12 zo dňa 29.07.2010 z dôvodu, že poručiiteľka nezanechala majetok (§ 175h ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2015). Poukázal na to, že žalobkyňa 2/ ako vnučka nebohej M. U. vo výsluchu uviedla, že starú matku navštevovala v jej dome, mohlo to byť v roku 2009, kedy sa o ňu starala žalobkyňa 6/ teta Q.. Stará matka ju nespoznávala, pozerala do neznáma. Bola na vozíku. Po tom, čo bola stará matka presťahovaná k žalovanému 3/, ju už nenavštevovala. Rozhodnutiu starej matky o darovaní celého svojho majetku nechápe, žalobkyňa 2/

uviedla, že stará matka mala všetkých rovnako rada. Žalobca 3/ ako vnuk nebohej M. U. vo výsluchu uviedol, že so starou matkou si nevychádzal. Bol aj vo väzení, s čím sa starí rodičia nevedeli vysporiadať. Po smrti starého otca občas starú matku navštívil. Pri návštevách s ním komunikovala normálne, vytykala mu, že jeho deti nechodia do kostola a na cirkevnú školu. Keď sa ženil, dostal od starej matky vkladnú knižku. Starú matku navštívil u strýka B. - žalovaného 3/, nie dlho pred jej smrťou. Žalobca 4/ ako vnuk nebohej M. U. vo výsluchu uviedol, že starú matku navštevoval u strýka B. - žalovaného 3/. Spočiatku ho nespoznávala, až po 15-20 minútach ho začala spoznávať, a aj to nevedel, či vie presne kto je. Bolo to v roku 2009. K okolnostiam ohľadom uzatvorenia darovacej zmluvy sa nevedel vyjadriť, keďže o darovacej zmluve sa dozvedel až po smrti starej matky a s takýmto prevodom majetku nesúhlasil. Žalobca 5/ ako syn nebohej M. U. vo výsluchu uviedol, že o matku sa starali súrodenci Q. - žalobkyňa 6/, B. - žalovaný 3/ a on. Chceli riešiť všetky rodinné záležitosti v čase, keď bola matka umiestnená v Borinke, ale brat U. - žalovaný 1/ už nemal záujem, nakoľko v tom čase mal už prevedený majetok na seba. Žalobkyňa 6/ ako dcéra nebohej M. U. vo výsluchu uviedla, že v januári 2009 matka išla do nemocnice, nakoľko mala vysoký tlak a cukor. Chodili ju navštevovať do nemocnice ona, brat B., ako aj ostatní súrodenci. Potom sa matka vrátila domov a bolo potrebné sa o ňu celodenne starať. Nasťahovala sa k matke, aby sa mohla o ňu starať. Mala takú špeciálnu posteľ, na ktorej matka spala, nakoľko by v noci spadla z postele. Každú noc sa stávalo, že matka sa budila, vykrikovala, odhadzovala si plienky. Žalovaný 1/ doniesol nejaké lieky od psychiatra, ktoré mala matka brať na ukludnenie. Chodila ju masírovať aj masérka, ktorú vybavil žalovaný 1/, ktorá však matke nič moc nepomohla. Dňa 11.08.2009 išla na omšu, matku obriadila, dala jej raňajky a išla do kostola. Keď sa vrátila, pred domom stál brat U.. Matku dala do vozíčka, brat U. ju napadol, s pomocou brata B. mamu odviezli k bratovi B.. Ešte predtým, než sa o matku starala, mala matka pod posteľou papiere týkajúce sa jej majetku. Keď sa začala starať o matku, tie papiere u nej doma už neboli. V apríli v roku 2009 cez Veľkú noc išla do kostola na omšu, brata J.E. poprosila, či by matku postrážil, čo odmietol. Matka teda ostala sama. Keď sa vrátila, matka bola na tom zle. Brat U. volal záchranku, vzali matku aj do nemocnice, aj ju tam týždeň nechali. Žalobkyňa 6/ uviedla, že nechápala, prečo brat U. Y. B. babku odviezli, ale až následne sa dozvedela, že matka previedla celý svoj majetok na brata U.. Preto si ju aj brat U. vzal, nakoľko od nej by ju nemohli odviezť k notárovi. Lebo by jej to nevedeli vysvetliť. Späťne sa od dcéry dozvedela, že matka vyzerá zle, sedela, mala dlhé vlasy, bola celá žltá. Starali sa o ňu pravdepodobne nejaké dve opatrovatelky. Keď už mal brat U. prevedené majetky, už sa o matku nezaujímal. Počula, že sa o nej vyjadril tak, že si ju môžu napchať do kanála. Všetci ako súrodenci si vychádzali dobre až dovtedy, keď si bol brat U. zobrať matku, ich vzťahy sa pokazili. Žalobkyňa 6/ bola najstaršia zo súrodencov a o všetkých mladších súrodencoch sa starala. Matka pred svojou smrťou bola umiestnená v penzióne. Zomrela dňa XX.XX.XXXX s tým, že brat U. Y. B. nechceli počkať o jeden deň na to, aby sa mohol aj brat Y. zúčastniť na pohrebe. Brat U. už za života s matkou pochodil banky, aby mu dala splnomocnenie na dispozíciu s účtami. Takto jej to povedala kamarátka, ktorá ich videla. Ďalej žalobkyňa 6/ uviedla, že keď matku varovala, matka ju pomenúvala rôznymi menami, často ju nespoznávala. Ani dcéru brata U. A. espoznala, keď bola na návšteve z Anglicka. Žalobkyňa 6/ videla matku naposledy dňa 11.08.2009, kedy ju brat U. aj s bratom B. odviezol. O darovacej zmluve sa dozvedela až po dedičskom konaní. Ešte k starostlivosti o matku uviedla, že ju nesprevádzala k lekárom, nakoľko nemala auto. Vozil ju brat U. vlastným autom. Žalobca 7/ ako vnuk nebohej M. U. vo výsluchu uviedol, že v lete 2009 sa prisťahoval z východu, mal veci u starej matky, vtedy ju navštívil. Varovala ju žalobkyňa 6/ - jeho teta. Stará matka s ním komunikovala normálne, pýtala sa na jeho bývalú priateľku, či majú spolu deti. Stará matka bola už v tom čase ležiaca. K okolnostiam darovacej zmluvy sa nevedel vyjadriť. Žalovaná 2/ ako dcéra nebohej M. U. vo výsluchu uviedla, že žalovaný 1/ - jej brat sa príkladne o matku staral, pri niektorých vyšetreniach bola prítomná buď ona alebo brat B. - žalovaný 3/. Uviedla že matka bola vždy vitálna, rozhodovala sa sama. S darovacou zmluvou súhlasila. K zdravotnému stavu matky v období januára 2010 sa nevedela vyjadriť. V istom období sa o matku starala tak, že jej nosila obedy, prala a žehlila, potom už nestíhala vlastnú domácnosť, preto matku menej navštevovala. Vyjadrila sa tak, že už v dlhšom časovom období pred matkinou smrťou, čo sa môže rátať na roky, sa s matkou nestretla. Medzi ňou a žalovaným 1/ ako obdarovaným zo spornej darovacej zmluvy nebolo žiadne vyrovnanie. Žalovaný 3/ ako syn nebohej M. U.Č. vo výsluchu uviedol, že po smrti otca došlo u matky k zhoršeniu zdravotného stavu. V následnom období potrebovala celodennú starostlivosť. Najprv sa o matku starala sestra Q. - žalobkyňa 6/, následne sa o matku staral on. Približne dvakrát počas doby, čo sa o matku staral, ho zastúpil v starostlivosti brat Y. - žalobca 5/, keď si potreboval vybaviť pracovné záležitosti. Keďže celodenná starostlivosť o matku bola náročná, začali sa baviť so súrodencami ako zabezpečiť celodennú starostlivosť o matku. Žalobca 1/ vybavil ošetrovatelky a následne umiestnenie matky v sanatóriu v Borinke. S bratom U. - žalovaným 1/ tam boli na návšteve a boli tam zlé podmienky. Matka približne po mesiaci zomrela. Čo sa

týka darovacej zmluvy medzi žalovaným 1/ a matkou, bol na notárskom úrade spolu s bratom U., keďže v tom čase matka bývala uňho. Matka v tom čase normálne komunikovala. Pracovníčka Notárskeho úradu sa jej pýtala, či vie, čo podpisuje, načo matka uviedla, že vie. Čo sa týka zdravotného stavu matky, v tom čase matka prešla samostatne po dome na krátke vzdialenosti, ale von vozili matku na vozíku. Hovoril s matkou asi dva týždne pred podpisom darovacej zmluvy o jej úmysle darovať nehnuteľnosti, pričom matku mu uviedla, že svoje rozhodnutie si s ostatnými súrodencami prejedná. Rešpektoval rozhodnutie matky napriek tomu, že prišiel o časť dedičstva. Matku nevidel čítať darovaciu zmluvu. V deň podpisu darovacej zmluvy, matku umyl, naraňajkovala sa a v doobedňajších hodinách išli na Notársky úrad. O rozsahu darovaného majetku sa dozvedel až pri prejednávaní dedičstva po matke. Podľa jeho vyjadrenia matka mala všetkých rovnako rada a nikto nebol vylúčený z rodiny. Od brata U. - žalovaného 1/ žiadne majetkové vyrovnanie nedostal. Žalobca 1/ v rámci vyjadrenia k výsluchom žalovaných 2/ a 3/ uviedol, že sestra M. - žalovaná 2/ sa starala o matku približne v roku 2000, kedy bola matka zdravá. Sestra M. jej varila a prala a viac jej nebolo treba. Žalovaná 2/ sa chcela o matku starať, ale chcela za to prepísať dom, matka to odmietla s tým, že nevie ako to vysvetlí ostatným deťom. Túto informáciu mal žalobca 1/ od matky. Žalovaná 2/ sa na to následne urazila a s matkou do smrti nekomunikovala a došla až na pohreb matky. Ďalej žalobca 1/ uviedol, že chcel kúpiť od matky časť nehnuteľnosti s tým, že matka mu to odmietla. Nemôže byť pravdou, že matka v čase podpisu zmluvy súvisle komunikovala. Jej zdravotný stav bol zlý, trpela demenciou. Ešte v apríli 2009 vybral z účtu matky peniaze, pričom o tomto sa dozvedel až po smrti matky. Aj ohľadom dedičstva sa dozvedel až od notára. Žalovaný 1/ a 3/ mu to všetko zatajili. Má za to, že z týchto peňazí vyplatil žalovaný 1/ žalovaných 2/ a 3/. Po podpise darovacej zmluvy teda po 20.01.2010 si ho žalovaný 3/ zavolať aj spolu s bratom Y. - žalobcom 5/, že sa o matku nevláďže starať, že mu majú pomôcť a že sa má starať on. Zohnal opatrovatelky a následne vybavil umiestnenie matky v sanatóriu v Borinke. V tom čase sa žalovaný 1/ vyjadril o matke tak, že mu je jedno, čo s ňou bude. Vo vzťahu k starostlivosti o matku uviedol, že po smrti otca navštevoval matku stále, zabezpečoval, čo bolo treba, lieky z lekárne a minimálne trikrát ju sprevádzal k lekárovi. Uviedol, že nehody s matkou nemal. Po smrti otca však so súhlasom matky predal motorové vozidlo a matke vyplatil kúpnu cenu cca vo výške 150.000,- Sk až 160.000,- Sk, pričom za nejakú dobu, keď mala zhoršený zdravotný stav začala riešiť, kde je suma 100.000,- Sk, ale toto si následne vysvetlili. Žalovaný 1/ na vyjadrenie žalobcu 1/ uviedol, že viacerí súrodenci mali podpisové právo na výber matkiných peňazí. Keď matka potrebovala, vybrali sa jej peniaze. Aj brat Y. - žalobca 5/ vybral peniaze, o čom doložil zápisky matky, platil matke telefón, o čom doložil doklady - faktúry. Ďalej uviedol, že žalobca 1/ sa do januára 2009 o matku nestaral. Brat Y. chodil k matke sporadicky. Od januára 2009 do 20.07.2009 sa o matku starala sestra Q. - žalobkyňa 6/ a následne brat B. - žalovaný 3/. Mal informácie od brata B. Y. Y., že sestra Q. matku bije, o čom doložil doklad zo dňa 20.07.2009, kedy bol s matkou na lekárskom ošetrovaní. Akékoľvek vybavenie ortopedických pomôcok, posteľe, plienok obstarával on. Vybavil matke aj invalidný vozík. Vozil matku k lekárom. Počas starostlivosti sestry Q.É. o matku jej zabezpečil spotrebiče do domu - mixér, práčku. Za matkou, aj keď už bola v domove dôchodcov, chodila rehabilitačná sestra. Čo sa týka darovacej zmluvy matka vzhľadom na jeho starostlivosť o ňu povedala, že si želá, aby sa nehnuteľnosť napísala na neho. Matka navrhla podpis darovacej zmluvy dávno pred podpisom, keď bola doma. Pracovníčka na Notárskom úrade sa matky pýtala, či vie, čo podpisuje a pre koho a matka uviedla, že darovaciu zmluvu pre syna U.. Jej zdravotný stav bol dobrý, matka mala problémy s pohybom, čo sa týka duševného stavu bola v poriadku. Vo vzťahu k lekárske správy od P. M. zo dňa 07.04.2009 a 04.12.2009 uviedol, že sú sfaľované, nakoľko s matkou u tejto lekárky nebol. Tieto správy boli dodatočne vypracované, aby vytvorili základ pre vypracovanie znaleckého posudku. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že nakoľko žalobcovia ako dôvod neplatnosti darovacej zmluvy uvádzali ustanovenie § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria a poveril vykonaním znaleckého úkonu znalkyňu P. U. M., ktorá vo svojom znaleckom posudku č. 69/2011 konštatovala, že psychický zdravotný stav nebohej M. U. jej neumožňoval ku dňu 20.01.2010 vykonávať také prejavy vôle, ktoré by nevzbudzovali pochybnosti o tom, čo chcela prejavíť. M. U. nebola schopná v dôsledku svojej psychickej poruchy uskutočniť dňa 20.01.2010 taký právny úkon, akým je dispozícia s nehnuteľnosťou v jej výlučnom vlastníctve a taktiež nebola schopná pochopiť význam takejto dispozície z hľadiska obsahu tohto právneho úkonu. Nebohá M. U. trpela v čase 20.01.2010 závažnou psychickou poruchou, a to demenciou zmiešanej etiológie, v dôsledku ktorej jej rozpoznávacie schopnosti boli prakticky zaniknuté a nebola vôbec spôsobilá robiť akýkoľvek právny úkon slobodne, vážne a zrozumiteľne tak, že dokázala v tomto čase posúdiť následky svojho konania alebo toto konanie ovládnuť. Pri výsluchu znalkyňa zotrvala na záveroch svojho znaleckého posudku, uviedla, že pri vypracovaní znaleckého posudku mala k dispozícii svoju zdravotnú dokumentáciu, keďže bola ošetrovateľkou lekárom nebohej M. U. a taktiež mala k dispozícii

zdravotnú kartu nebohej. Skutočnosť, že bola ošetrojúcou lekárkou nebohej nie je dôvodom, pre ktorý byť mala byť vylúčená z vypracovania takéhoto znaleckého posudku. Poslednú osobnú informáciu o zdravotnom stave nebohej mala zo dňa 04.12.2009. V priebehu konania bol vypracovaný aj znalecký posudok č. 50/2019, ktorý vypracoval znalec P.. G. Y., F., P., P., súdny znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria. Jeho úlohou bolo vyjadriť sa k tomu, či zdravotný stav nebohej M. U. jej umožňoval ku dňu 20.01.2010 vykonávať také prejavy vôle, ktoré by nevzbudzovali pochybnosti o tom, čo chcela prejsť, či bola ku dňu 20.01.2020 schopná uskutočniť taký právny úkon, akým je dispozícia s nehnuteľnosťou v jej výlučnom vlastníctve, resp. či bola schopná pochopiť význam takejto dispozície z hľadiska obsahu tohto právneho úkonu a či jej rozpoznávacie schopnosti ku dňu 20.01.2010 boli také, že jej umožňovali robiť akýkoľvek právny úkon slobodne, vážne a zrozumiteľne tak, že dokázala v tomto čase posúdiť následky svojho konania a toto konanie ovládnuť. Znalec v znaleckom posudku konštatuje, že mal k dispozícii kompletnú zdravotnú dokumentáciu nebohej M. U., ako aj znalecký posudok P.. M. č. 69/2011. Znalec v znaleckom posudku uviedol, že v čase prevodu nehnuteľností (20.01.2010) mala nebohá pani M. U.O. vyše 86 rokov, bola imobilná, pripútaná na lôžko, v sústavnej celodennej opatere a v celkovo veľmi zlom psychickom zdravotnom stave, ktorý u nej vyvolával neprehliadnuteľnú duševnú poruchu. Dňa 20.03.2010 matka žalobcu pani M. U. zomrela bez toho, aby zanechala závet alebo výslovne opomenula svojich zákonných dedičov. Dňa 20.01.2010 darovacia zmluva predstavovala taký právny úkon, ktorého význam nemohla pochopiť, a ani sama vykonať. Táto duševná porucha v dobe podpisu predmetnej zmluvy vylúčila u konajúcej osoby možnosť posúdiť následky svojho konania (chýbala tu intelektuálna, ako aj vôľová zložka). Nebohej pani M. U. v dobe podpisu predmetnej zmluvy boli dávkané nespočetné lieky a medikamenty. V tomto čase okrem množstva závažných ochorení sa u nebohej značne prejavoval dementný syndróm, a to postupným a celkovým zhoršovaním intelektových schopností. Nebohá bola imobilná, neschopná sa o seba samostatne postarať, nespoznávala svojich blízkych, neorientovala sa v čase a trpela poruchami pamäte. V čase podpísania predmetnej darovacej zmluvy bola pani M. U. vdova, mala 6 žijúcich detí, žila sama. Bola psychiatricky sledovaná minimálne od r. 1991, kedy konziliárny psychiater opätovne u nej diagnostikoval reaktívnu depresiu, pseudoneurastický syndróm v rámci počínajúcej artériosklerózy mozgových ciev. CT vyšetrením mozgu v r. 1996, 1997 bola zistená ložisková lézia v kortikálnej oblasti fronto-parietálne. V júli 1998 prekonala prechodnú mozgovú ischémiu. Hospitalizovaná bola na internom oddelení. Zistená bola cukrovka, ktorá bola riešená diétou. V r. 2000 prekonala opakovanú tranzitórnu mozgovú ischémiu, na EKG bola opakovane zistená paroxysmálna tachyfibrilácia. Narušenie kognitívnych funkcií a afektívnu poruchu potvrdil kardiológ pri ambulantnej kontrole (3.1.2006), kedy po hypertenznej kríze prekonanej cca pred mesiacom sa zhoršil jej psychický stav, a to v zmysle občasnej dezorientácie, strachom, zábudlivosťou. Výraznejšie zhoršenie psychického stavu bolo konštatované počas hospitalizácie na Geriatrickom oddelení a Oddelení dlhodobó chorých v Malackách od januára do februára 2009, prechodne sa začali u nej vyskytovať stavy nekludu, dezorientácie. Jednalo sa o delirantné stavy, ktoré nasadali na postupne sa rozvíjajúci dementný syndróm, ktorý bol v kritickom čase u menovanej jednoznačne diagnostikovaný. Dňa 04.12.2009 podľa udania príbuzných bola posledný mesiac v zhoršenom psychickom stave, nespala, kričala, nikoho nepoznávala. Stav bol hodnotený ako dementný syndróm zmiešanej etiológie. Uvedené potvrdil aj nález sociálnych pracovníkov zo dňa 08. 01.2010, teda krátko pred vykonaním právneho aktu nebohej (20.01.2010). Znalec konštatoval, že v prípade nebohej išlo o polymorbídnu osobu, s pokročilým poškodením kardiovaskulárneho systému, bola diabetička, imobilná, odkázaná na sústavnú pomoc zo strany inej osoby, resp. inštitúcie. Podľa lekárskeho záznamov z psychiatrického hľadiska sa u nej postupne vyvinul dementný syndróm, prevažne vaskulárnej etiológie, ktorý v rokoch 2009 až 2010 nadobudol ťažký, pokročilý charakter. Z odborného hľadiska niet pochybností o tom, že v dôsledku svojho zlého telesného stavu a hlavne pokročilej demencie nedisponovala dostatočným vnútorným potenciálom, aby právny úkon zo dňa 20.01.2010 náležite rozumovo pochopila a slobodne, bez nátlaku aj vykonala. Následne, krátko po vykonaní právneho aktu pani M. U. zomrela (XX.XX.XXXX). Na uvedených záveroch zotrval znalec aj pri svojom výsluchu pred súdom, keď zopakoval, že nebohá M. U.Á. ku dňu uzatvorenia darovacej zmluvy 20.01.2010 nebola schopná vykonať prejav vôle vo forme darovacej zmluvy. Bola polymorbídnu osobou, imobilná, trpela demenciou ťažkého stupňa, demenciou zmiešanej etiológie, pričom z hľadiska lekárskeho ide o demenciu, ktorá má viacero príčin jej vzniku. Klinický stav nebohej vyplýval z popisovaného správania, že bola nekludná, nespoznávala príbuzných, mala delirantné stavy, celé to bolo skombinované zlyhávaním telesných funkcií, metabolickými poruchami, poruchami vnútorného prostredia. Išlo o komplexný telesný stav, kedy po zdravotnej stránke zlyhávajú telesné orgány v celom komplexe. Prejav psychického života bol už veľmi obmedzený. V prípade nebohej M. U. išlo o nezvratný proces. Prvoinštančný súd tiež poukázal na to, že svedkyňa P. F. ako bývalá zamestnankyňa Notárskeho

úradu uviedla, že konkrétne okolnosti uzavretia darovacej zmluvy ku dňu 20.01.2010 si nepamätá. Pokiaľ má účastník zmluvy platný občiansky preukaz a je spôsobilý na právne úkony a zmluvu podpísal, nie je dôvod podpis neosvedčiť. Osvedčuje sa len skutočnosť, že konkrétny účastník úkon podpísal, za obsah právneho úkonu nezodpovedá. V e-mailovej komunikácii zo dňa 20.03.2017 uviedol W. S., Ž. F. U. k nemu chodila na kardiologické kontroly. Na poslednej kontrole bola v novembri 2009, pričom nemal dojem, že by sa jej psychický stav mohol zhoršiť natoľko, že by o 4 mesiace nebola schopná rozpoznať svojich najbližších a nemohla podpísať darovaciu zmluvu. MUDr. W. S. vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, že žalovaného 1/ pozná približne 20 rokov. Niekedy v roku 2006 ho žalovaný 1/ poprosil, či pozrel jeho matku M. U.. V rokoch 2006-2009 mohla byť uňho 5-6 krát. Chodila k nemu do ambulancie do Národného ústavu srdcovo-cievnych chorôb v Bratislave. Pýtal sa jej ako sa má, kontroloval liečbu, aké lieky užíva, čo sa týka srdca, tlaku, pričom hodnoty boli v norme. Pri každej kontrole sa meral krvný tlak a srdcová frekvencia, rozprávali sa normálne, pričom nebohá M. U. reagovala primerane, bola orientovaná a nemala problém v komunikácii. Naposledy bola uňho v novembri 2009. Nebohá M. U. priniesla aktuálnu správu od internistu alebo obvodného lekára, prípadne prepúšťaciu správu, ak bola predtým hospitalizovaná. Na vyšetrenia prichádzala so synom U.. Pri vyšetrení nebohá M. U. bola orientovaná miestom a časom, adekvátne odpovedala a reagovala na otázky. Svedok uviedol, že pri bežnej komunikácii sa dá odhaliť nejaká porucha psychického stavu, ale na podrobnejšiu diagnózu je potrebné ďalšie vyšetrenie. Pri M. U. nepovažoval za potrebné informovať žalovaného 1/ o takomto vyšetrení pre matku. Svedok uviedol, že ak by bolo podozrenie na demenciu, človek nevie odpovedať na bežné otázky - ako sa má, meno, dátum, prečo tu je. Ak by bol pacient dementný, podozrenie by mal, ale stanovenie tejto diagnózy je v kompetencii špecialistu. Lekárske správy, ktoré mal svedok k dispozícii, neuvádzali u M. U. psychické problémy. Po prečítaní psychiatrických správ zo znaleckého posudku P. M. zo strany 4-5 svedok uviedol, že správanie človeka sa môže meniť v inom prostredí. Nebohá M. U. bola vyšetrená pri hospitalizácii, ak je starší človek hospitalizovaný, je v inom prostredí, jeho stav sa môže zhoršiť. Následne, keď je opätovne vo svojom domácom prostredí so svojimi blízkymi, stav sa môže zlepšiť. Pri vyšetrení v novembri 2009 uviedol, to čo videl, ak by mal nejaké podozrenie, upovedomil by o tom. Nemôže špekulovať o tom, že ako sa zdravotný stav nebohej M. U. menil o 4 mesiace. Stav pacienta sa môže meniť zo dňa na deň. Taktiež súd prvej inštancie poukázal na to, že opatrovatelka P. P. U. v stanovisku o zdravotnom stave p. M. U. zo dňa 30.11.2015 uviedla, že M. U. v období starostlivosti od 24.02.2009 do 26.02.2010 bola pri vedomí, bola orientovaná, ležiaca a vyžadovala starostlivosť inej osoby. Komunikovala, jej nálada bola primeraná stavu. Na otázky odpovedala orientovane. Podľa názoru P. U. W. M. U. schopná posudzovať následky svojho konania, vedela s kým sa rozpráva, kto sa o ňu stará, kto je momentálne pri nej. Je presvedčená, že bola orientovaná miestom, časom i osobou. Vo svojej výpovedi svedkyňa P. U. uviedla, že spolu s kolegyňou O. W. poskytovali nebohej M. U. domácu ošetrovateľskú starostlivosť. Vykonyvali bežné úkony ako ošetrovanie dekubitov, mobilizácia pacienta, odber krvi, meranie glykémie. Prvé tri mesiace poskytovali ošetrovateľskú starostlivosť od pondelka do piatku v rozsahu 30 minút denne. Po troch mesiacoch to bolo pondelok, streda a piatok. Táto starostlivosť bola nebohej M. U. poskytovaná do 26.02.2010, kedy bola presunutá do geriatrického centra Borinka. Väčšinou sa o nebohú M. U. starala jej zamestnankyňa O. W.. Keď preberali starostlivosť o nebohú M. U., bola na ul. Hviezdoslavovej v Malackách, bola tam prítomná Q. U., Y. U. Y. U. U.. Čo sa týka vzťahu k žalobcovi 1/ G. U. svedkyňa uviedla, že ho pozná, pozná aj jeho manželku s tým, že na ulici sa pozdravia, inak ich vzťah neprebíha. So žalovaným 1/ U. U. má priateľský vzťah, pričom priateľstvo je viac-menej z manželovej strany. V minulosti absolvovali dovolenku. Čo sa týka ošetrovanie nebohej M. U.Á., pri prvej návšteve sa spisuje ošetrovateľská anamnéza, pri následných ošetrovaniach sa urobí záznam o úkone. Čo sa týka návštevy odborných lekárov a medikamentózne liečby, toto nemajú sestry ošetrovatelky na starosť. Svedkyňa nevedela uviesť, či nebohá M. U. navštevovala psychiatra. Čo sa týka svojho vyjadrenia zo dňa 30.11.2015 ohľadom schopnosti nebohej M. U. posudzovať následky svojho konania, k uvedenému sa svedkyňa nevedela vyjadriť. Zo záznamov, ktoré má o nebohej M. U. vyplýva, že jej stav bol primeraný veku, išlo o ležiacu pacientku, starostlivosť o ňu bola ťažká, nebola dezorientovaná, teda nevyplýva to zo záznamov.

4. Na základe uvedeného prvoinštančný súd konštatoval, že vyluchmi sporových strán bol vcelku podrobne popísaný priebeh posledného obdobia života nebohej M. U., ako aj vzťahy detí a vnukov v rámci rodiny U.. Nebohá M. U. žila v manželstve, mala sedem detí, pričom jeden syn zomrel za jej života. Až približne rok pred smrťou potrebovala nebohá M. U. celodennú starostlivosť, a to od mesiaca január 2009, kedy bola prepustená z nemocnice. Jej deti a vnuci, ktorí sú sporovými stranami v tomto spore, mali v danom období viac, či menej intenzívny kontakt s matkou, resp. starou matkou. V tom, ako prebiehala starostlivosť o matku, resp. starú matku v poslednom roku pred smrťou boli ich

výpovede viac-menej zhodné. Nebohá M. U. bola v januári 2009 prepustená z nemocnice, a keďže jej stav vyžadoval celodennú opateru, prišla sa o ňu starať jej dcéra žalobkyňa 6/ Q. Š., ktorá sa o ňu starala až do 11.08.2009, kedy matku odviezol žalovaný 1/ U. U. k žalovanému 3/ B. U., aby sa o ňu staral. Z výsluchov žalobcov a žalovaných teda vyplynulo, že v poslednom roku života sa o matku starali žalobkyňa 6/ Q. Š., žalobca 5/ Y. U., žalovaný 3/ B. U. a žalovaný 1/ U. U. chodil s matkou k lekárom. Ich výpovede o tom ako vnímali matkin zdravotný stav, sa líšia. Možno ich rozdeliť na časť sporových strán, ktorá tvrdila, že matka bola v poriadku, spoznávala ich - žalovaný 1/ U. U., žalovaný 3/ B. U., čiastočne žalobca 3/ Q. U. a žalobca 7/ X. U., ktorý sa však stretol so starou matkou naposledy v lete 2009. Druhá časť sporových strán uvádzala, že nebohá M. U. už v roku 2009 nebola zdravotne v poriadku, blízkych nespoznávala - žalobca 1/ G. U., žalobkyňa 2/ B. Š., žalobca 4/ F. U., žalobca 5/ Y. U. a žalobkyňa 6/ Q. Š.. Žalovaná 2/ M. Č. sa s matkou dlhšie časové obdobie nestretla. Podľa toho ako sa jednotliví potomkovia nebohej M. U. vyjadrovali o zdravotnom stave, vyjadrovali aj svoj súhlas, resp. nesúhlas s predmetom žaloby, teda s darovacou zmluvou. Postoj žalobcov 3/ a 7/ sa v priebehu konania zmenil tak, že vyhlásili, že darovaciu zmluvu rešpektujú a nechcú byť stranami v spore. Zmena ich postoja v konaní je prinajmenšom čudná, keďže spočiatku sa postavili na stranu žalobcu 1/ a pripojili sa k žalobe, a teda aj k stanovisku ostatných žalobcov o tom, že nebohá M. U. už nebola spôsobilá uzavrieť darovaciu zmluvu, a neskôr tvrdili, že ich stará matka bola v poriadku a jej vôľu rešpektujú a takpovediac nechcú nič dediť. Aj postoj žalovaného 3/ B. U. je na zamyslenie, keďže sám matku určitú dobu opatroval od 20.08.2009 do 26.02.2010, kedy bola umiestnená do sanatória v Borinke, kde dňa XX.XX.XXXX zomrela. Žalovaný 3/ musel veľmi dobre poznať zdravotný stav svojej matky a jeho tvrdenie o tom, že matka bola zdravotne v poriadku nekorešponduje s jeho tvrdením, že je zo starostlivosti o matku vyčerpaný. Teda napriek jeho tvrdeniam, že matka bola v poriadku, veľmi rýchlo súhlasil s umiestnením matky v sanatóriu. Toto umiestnenie nasledovalo "veľmi rýchlo" po tom, čo žalovaný 1/ aj žalovaný 3/ vedeli, že matka už podpísala darovaciu zmluvu. S touto situáciou od podpisu darovacej zmluvy dňa 20.01.2010 do umiestnenia nebohej M. U. do sanatória dňa 26.02.2010 korešponduje veta, ktorú vyslovila žalobkyňa 6/ vo svojom výsluchu o tom, že jej brat U. - žalovaný 1/ sa vyjadril, že si môžu ostatní súrodenci matku napchať do kanála. Nie je teda možné dať váhu tvrdeniam žalovaného 1/ a žalovaného 3/ (aj keď u žalovaného 3/ nie je motívom pre takéto tvrdenia nadobudnutie majetku), že nebohá M. U. bola zdravotne v poriadku a bola spôsobilá uzavrieť darovaciu zmluvu obsahujúcu množstvo nehnuteľností vrátane rodinného domu, kde matka až do augusta 2009 bývala. Aj samotné konanie nebohej M. U. popísané sporovými stranami za života nekorešponduje tomuto právnomu úkonu - darovacej zmluve, ktorú nebohá uzavrela. Takýto úkon je ako vytrhnutý z kontextu. Žalobkyňa 2/ sa vyjadrila, že všetky svoje deti a vnúčatá mala rovnako rada, žalobca 3/ sa vyjadril, že jemu dala vkladnú knižku, keď sa ženil, že ak stará matka chcela niečo niekomu niečo dať tak, mu to dala. Žalobca 1/ uviedol, že po smrti otca predal jeho auto, pričom z popísaného správania matky vyplynulo, že peniaze za predaj si strážila a evidovala, či jej bola kúpna cena zaplatená alebo nie. Sám žalovaný 1/ doložil do spisu výpisky svojej matky (čl. 488 spisu), ktoré svedčia o tom, že ich matka si svoje úspory strážila. Ak poverila niektorého zo svojich potomkov výberom finančných prostriedkov, tak si viedla evidenciu ako sa s týmito peniazmi naložilo. Jednoducho z kontextu života nebohej M. U. vyplynulo, že len tak zo dňa deň by sama dobrovoľne nepreviedla celý svoj majetok na jedného zo svojich potomkov, a to ešte na toho, kto sa o ňu reálne nestaral. Čo sa týka žalovanej 2/ M. Č., jej postoj v konaní zostal pasívny. Kontakt s matkou prerušila roky pred jej smrťou a do tohto zapadá informácia od žalobcu 1/, ktorý uviedol, že sestra M. sa chcela o matku starať, ale chcela za to prepísať dom a keď to matka odmietla, prestala ju navštevovať. Ďalej uviedol, že ho nepresvedčila ani výpoveď svedkyne P. U., ktorá vo svojom stanovisku najprv uviedla že v januári 2010 bola nebohá M. U. schopná posúdiť následky svojho konania, avšak vo svojej výpovedi na pojednávaní sa k svojmu tvrdeniu nevedela vyjadriť. Z jej výpovede naopak vyplynulo, že k nebohej M. U. chodila viacej jej zamestnankyňa O. W., a teda svedkyňa P. U. sa v období blízkom podpisu darovacej zmluvy s nebohrou nestretávala pravidelnejšie a okrem toho sama uviedla, že nie je úlohou zdravotných sestier posudzovať psychický stav, ich úlohou je ošetrovať pacienta. Preto jej svedecká výpoveď nemohla spochybníť záver, že nebohá M. U. nebola spôsobilá na vykonanie právneho úkonu - predmetnej darovacej zmluvy. Čo sa týka námietky žalobcu 1/ ohľadom priateľstva rodiny P. U. a žalovaného 1/ U. U. a jeho rodiny, a teda z toho vyplývajúcej možnej zaujatosti svedkyne, k tomu uviedol, že je zrejmé, že svedkyňa P. U. sa pozná s oboma rodinami, či už s rodinou žalobcu 1/ G. U. alebo s rodinou žalovaného 1/ U. U.. Všimol si však, že svedkyňa P. U. v stanovisku (čl. 496 spisu) uviedla, že nebohá M. U. bola schopná posudzovať následky svojho konania, avšak na pojednávaní pri výsluchu sa k uvedenému tvrdeniu nevedela vyjadriť. Z uvedeného sa súdu javí, že vyjadreniami v prvotnom stanovisku bola snaha pomôcť v spore žalovanému a prispieť do konania informáciou o dobrom zdravotnom stave nebohej M. U.. Svedkyňa P. U. ale nebola v čase rozhodnom pre posúdenie

zdravotného stavu nebohej M. U. (podpis darovacej zmluvy v januári 2010) v tak intenzívnom kontakte, aby vedela posúdiť spôsobilosť nebohej M. na takýto úkon. V rámci hodnotenia svedeckej výpovede svedka P. W. S., poukázal na to, že tento svedok vyšetroval nebohú M. 5-6 krát v rokoch 2006-2009. Pri vyšetreniach prebehol jednoduchý rozhovor (ako sa má, ako sa cíti). To, že vo svojich záznamoch nenašiel údaj o tom, že nebohá M. brala psychofarmaká alebo že neudávala psychické problémy neznemená, že takéto lieky nemala predpísané od iného lekára a že nenavštevovala lekárov psychiatrov. Tu treba poukázať na správu o ambulantnom vyšetrení zo dňa 03.01.2006 (č. I. 112 spisu), kde sám svedok P. S. uvádza, že po hypertenznej kríze došlo k zhoršeniu psychického stavu, je tu uvedená informácia o občasnej dezorientovanosti, strachu, zábudlivosti. Z uvedeného je zrejmé, že svedok P. S. predsa len nejaké tie správy o psychickom zdravotnom stave nebohej M. U. mal. Sám uviedol, že spravidla pri kontrolách si pacienti nosia správy od internistu, prípadne z hospitalizácie. Ak by mu nebohá M. U. priniesla po hospitalizácii od 08.04.2009 do 17.04.2009 prepúšťaciu správu, z uvedenej správy by svedok P. S. vyčítal aj diagnózu nebohej M. U. dementný syndróm zmiešanej etiológie. Dokonca v lekárskej správe zo skoršej hospitalizácie od 27.01.2009 do 23.02.2009 je uvedená diagnóza organický psychosyndróm s delirantnými stavmi a liečba Tiapridalom. Ako svedok uviedol, že nebohá M. bola uňho naposledy v novembri 2009 (teda po januárovej aj aprílovej hospitalizácii), vodieval ju syn U. - žalovaný 1/, ktorý už v tom čase mal na matku najväčší dosah (staral sa u ňu syn B. - žalovaný 3/, je teda dosť dobre možné, že o týchto správach sa svedok P. W. S. nemusel dozvedieť, keďže sprevádzajúci syn nebohej M., žalovaný 1/ tieto správy nemusel priniesť. Svedok P. S. nemusel vedieť údaje o zdravotnom stave nebohej M. v tomto smere žiadne informácie, preto je jeho hodnotenie psychického stavu nebohej M. U. irelevantné. V nadväznosti na žalovanými predložené vyjadrenia P. Q. X., konštatoval, že nemožno porovnávať obsah a množstvo informácií, ktoré mal P. X. a dvoch znalcov, ktorí mali k dispozícii celú zdravotnú dokumentáciu a spis. Čo sa týka jeho vyjadrenia ohľadom toho, že obaja znalci (P. M. Y. P. Y.) nebohú M. nevyšetřili a poznali ju len zo zdravotnej dokumentácie, z uvedeného nemožno automaticky vyvodiť, že takéto znalecké posudky nie sú hodnoverné. Bežne sa v konaniach pred súdom stáva, že znalci psychiatri vyhotovujú znalecké posudky na nebohú osobu. Z vyjadrenia je zrejmé, že P. X. nemal k dispozícii taký materiál a informácie o nebohej M. U., aby mohol hodnotiť jej zdravotný stav. Vo vzťahu k argumentácii žalovaného 1/, ktorý v priebehu celého konania namietal, že zdravotná dokumentácia nebohej M. U. je nekompletná, nehodnoverná a sfaľovaná, pričom namietal vyšetrenia P. M. zo dňa 07.04.2009 a zo dňa 04.12.2009, poukázal na to, že čo sa týka vyšetrenia zo dňa 07.04.2009, išlo o konziliárne vyšetrenie počas hospitalizácie, pričom nebohá M. bola hospitalizovaná až dňa 08.04.2009, a podľa jeho názoru ide iba o chybu v dátume uvedenom na tejto lekárskej práve a k vyšetreniu mohlo dôjsť niekedy v priebehu hospitalizácie. Uvedené však neznemená, že lekárska správa s dátumom 07.04.2009 neodráža zdravotný stav nebohej M. U. počas hospitalizácie od 08.04.2009 do 17.04.2009. Čo sa týka druhého vyšetrenia, z výpovedí vyplynulo, že ostatní súrodenci, či už žalobcovia 1/ až 7/ alebo žalovaní 1/ a 3/ neboli na týchto vyšetreniach. V čase druhého vyšetrenia sa o nebohú M. staral syn B. - žalovaný 3/, je teda pravdepodobné, že na tomto vyšetrení sa nebohá M. U. nezúčastnila. Je však nesporné, že v tomto čase užívala liek Tiapridal a Haloperidol, ktoré predpisuje odborný lekár psychiatier. Aby tieto lieky mohol predpísať všeobecný lekár, potrebuje mať lekársku správu od odborného lekára nie staršiu ako 6 mesiacov. Uvedená správa bola teda zrejme vyhotovená za účelom predpisu liekov, ktoré nebohá M. užívala a ktoré jej bolo potrebné predpísať. To, že v správe je uvedené, že pacientka v priebehu posledného mesiaca v zhoršenom zdravotnom stave, v noci nespí, kričí, nemôže byť chvíľku sama, nikoho nespoznáva, muselo byť uvedené rodinným príslušníkom, ktorý prišiel a P. M. to uviedol. Jediný, kto v tom čase podľa svedeckých výpovedí sporových strán zabezpečoval starostlivosť o nebohú matku v tom zmysle, že ju vodil lekárom a dával jej predpisovať lieky bol žalovaný 1/. Jediný, kto mal uvedené informácie o zdravotnom stave nebohej M. J. P. M. bol žalovaný 1/ a tieto informácie musel vedieť od svojho brata B. U. - žalovaného 3/, ktorý sa v tom čase o matku staral. Nie je uveriteľné, že by P. M. pri vypracovaní znaleckého posudku alebo snád žalobca 1/ pri zháňaní dôkazov o zdravotnom stave svojej matky takýto dôkaz umelo vyrobili. Námietky ohľadom manipulácie so zdravotnou dokumentáciou nebohej M. U. žalovaný 1/ ničím nepodložil. Ako už bolo viackrát uvedené, že lekárom nebohú M. U. sprevádzal takmer výlučne žalovaný 1/. Musel teda vedieť na aké vyšetrenia nebohá M. U. minimálne rok pred smrťou chodila. Okrem jednej lekárskej správy (spomínanej lekárskej správy z vyšetrenia P. M. zo dňa 04.12.2009) neuviedol iné lekárske vyšetrenia, ktoré mohla M. U. absolvovať a ktoré sa nenachádzajú v zdravotnej dokumentácii nebohej (podľa názoru žalovaného 1/ zmanipulovanej) a ktoré mohli mať vplyv na posúdenie zdravotného stavu nebohej M. ku dňu podpisu darovacej zmluvy. Keďže v konaní bolo produkovaných viacero proti sebe stojacich dôkazov hovoriacich o rôznom zdravotnom stave nebohej M. U. (výpovede žalobcu 1/, žalobkyne 2/, žalobcu 4/, žalobca 5/ a žalobkyňa 6/) hovoriacich o zlom zdravotnom stave nebohej proti výpovediam žalobcu 3/, žalobcu 7/, žalovaných 1/ a

3/, svedkyne P. U., X. P., W. S., X. P. F. hovoriacich o dobrom zdravotnom stave nebohej) bolo potrebné vyriešiť otázku, aký bol duševný stav nebohej M. Q. čase podpísania darovacej zmluvy a uvedené bolo potrebné zistiť znaleckých dokazovaním, nakoľko sa jedná o odbornú otázku, ktorú súd bez odborných znalostí z odboru psychiatrie zodpovedať nevie. V konaní boli vyhotovené dva znalecké posudky č. 69/2011 P. M. a č. 50/2019 P. Y.. Oba znalecké posudky jednoznačne a zhodne zodpovedali, že nebohá M. U. ku dňu podpisu darovacej zmluvy dňa 20.01.2010 nebola schopná urobiť akýkoľvek právny úkon slobodne, vážne a zrozumiteľne a nedokázala posúdiť následky svojho konania. Za dôkaz opaku záveru znaleckého dokazovania nemožno považovať výsluchy svedkov, ale len medicínsky nález, resp. posudok. Súd nemá žiadny dôvod pochybovať o objektívnosti a odbornosti oboch znalcov. Vzhľadom k tomu, že súd ani sporové strany (ani svedkovia P. U. Y. P., W. S. aj napriek lekárskemu vzdelaniu) nedisponujú takými odbornými vedomosťami z psychiatrie ako znalec, bolo namieste vychádzať pri rozhodovaní práve zo záverov znalcov. Pokiaľ ide o popisovanie zdravotného stavu nebohej M. U. ku dňu uzavretia darovacej zmluvy dňa 20.01.2010 žalovaným 1/ a žalovaným 3/ ako aj svedkyňou P. F., zdôraznil, že ide o osoby bez odborného vzdelania z oblasti psychiatrie, nie sú schopní svojím laickým úsudkom posúdiť duševný stav nebohej M. U., a teda nemôžu vyvrátiť závery znaleckých posudkov, ktoré vychádzali z odborných znalostí. Znalkyňa P. M. sa dokonca vo výsluchu vyjadrila aj k situácii, ak by aj u nebohej M. U. došlo k momentálnemu zlepšeniu zdravotného stavu, ani tak by nebola nebohá M. schopná pochopiť právny úkon, ktorý je predmetom tohto konania. Znalec P. Y. v závere znaleckého posudku uviedol, že nebohá M. U. bola polymorbídnou osobou, imobilná, z psychiatrického hľadiska trpela vaskulárnou demenciou ťažkého stupňa. Žalovaný 1/ namietal, že oba znalecké posudky boli vypracované na základe rovnakej zdravotnej dokumentácie. Ale vo svojej ďalšej argumentácii neuviedol, na základe "akej ďalšej zdravotnej dokumentácie" mali byť vyhotovené. Žalovaný 1/ ako osoba, ktorá takmer výlučne v poslednom období pred smrťou M. U., ju sprevádzal na lekárske vyšetrenia, musel mať vedomosti o vyšetreniach, ktoré s nebohou M. U. absolvoval, a teda nič mu nebránilo dať vypracovať znalecký posudok, na základe ním zhromaždenej "kompletnej" zdravotnej dokumentácie. Jeho obranu preto aj v tomto smere vyhodnotil ako nedôvodnú a zhrnul, že mal bezpochyby preukázané, že v prípade darovacej zmluvy uzavretej nebohou M. U. nemohlo ísť z jej strany o slobodné a vážne vyjadrenie jej vôle s vedomím všetkých následkov, so schopnosťou posúdiť následky takéhoto úkonu.

5. Na základe takto ustáleného skutkového stavu veci po jeho právnom posúdení podľa § 37 ods. 1, § 38 ods. 1, 2, § 39 Občianskeho zákonníka, a dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka je sporná darovacia zmluva zo dňa 20.01.2010 absolútne neplatným právnym úkonom, a to od samého začiatku a hľadí sa na ňu, ako keby nebola vôbec uzavretá, k prevodu vlastníctva k nehnuteľnostiam uvedeným v predmetnej darovacej zmluve preto nedošlo, vlastníkom predmetných nehnuteľností naďalej zostala nebohá M. U. a nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy, sa stali po jej smrti súčasťou dedičstva, ktoré je potrebné prejednať. Žalobe preto v celom rozsahu vyhovel. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 C.s.p. a úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní 1/ a 3/, ktorí žiadali napadnúť rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

7. Žalovaný 1/ odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietol, že súd síce v konaní vykonal rozsiahle dokazovanie, avšak v zmysle odôvodnenia rozsudku "najpodstatnejším dôkazom" preukazujúcim zdravotný stav neb. M. U.Č. a zistenie, že trpela závažnou psychickou poruchou, ktorá má za následok neplatnosť darovacej zmluvy zo dňa 20.01.2010, sa stal znalecký posudok č. 69/2011 P. U. M. a znalecký posudok č. 50/2019 P. G. Y.. Naďalej však tvrdí (ako nato poukazoval počas celého konania), že znalecký posudok č. 69/2011 P. M. je neobjektívny, bol vyhotovený zaujatým znalcom a vychádza z podkladov (zdravotnej dokumentácie), ktorých pravdivosť a hodnovernosť je sporná a posudok č. 50/2019 P. Y. je neobjektívny, nakoľko vychádza výlučne z podkladov (zdravotnej dokumentácie), ktorých pravdivosť a hodnovernosť je sporná a P. Y. bol ovplyvnený závermi P. M., pričom neb. M. U. fyzicky nevidel. Poukázal na to, že P. M. a rovnako tak následne P. Y. pri vypracovávaní svojich posudkov vychádzali zo sporných podkladov (zdravotnej dokumentácie), nakoľko P. M. vychádzala pri vypracovaní posudku z dostupnej zdravotnej dokumentácie, ktorú do súdneho spisu založil vo fotokópii žalobca 1/, originály zdravotnej dokumentácie boli u žalobcu 1/ od 29.09.2010 a do súdneho spisu založil len fotokópie, spolu s kópiami zdravotnej

dokumentácie boli založené žalobcom 1/ aj iné dokumenty (zmluvy a pod.), čo poukazuje na to, že so zdravotnou dokumentáciou bolo okrem vyhotovenia fotokópií aj inak manipulované, žalobca 1/ predložil sfaľšované lekárske správy zo dňa 07.04.2009 a zo dňa 04.12.2009, P. M. sa odvoláva na vyšetrenia, ktoré mala absolvovať neb. M. U. dňa 07.04.2009, dňa 20.07.2009 a dňa 04.12.2009, pričom žalobkyňa 6/ (Q. Š.) svojou výpoveďou zo dňa 22.03.2017 potvrdila, že dňa 07.04.2009 neb. M. U. nebola na žiadnom lekárskom vyšetrení a na údajnom vyšetrení dňa 04.12.2009 v čase, keď už bývala u žalovaného 3/ (B. U.), ktorý sa o ňu staral nepretržite, tento už nebohú na vyšetrení u lekára nesprevádzal, teda neb. M. U. na vyšetreniach dňa 07.04.2009 a dňa 04.12.2009 nebola. Paradoxne vyznieva podľa odvolateľa potom tvrdenie súdu, že "nie je uveriteľné", aby P. M., resp. žalobca 1/ pri zháňaní dôkazov o zdravotnom stave takéto dôkazy umelo vyrobili. Tak potom ako sa takéto záznamy o vyšetreniach (ktoré sa neuskutočnili) mohli dostať do zdravotnej dokumentácie, pričom na obe vyšetrenia sa znalci vo svojich posudkoch odvolávajú. Na základe zdravotnej dokumentácie, ktorá je "sporná", a ktorou bolo manipulované, každý znalec by dospel k rovnakým záverom ako dospela P. M. Y. P. Y. a táto skutočnosť bola aj dôvodom, prečo nepožiadal žiadneho znalca o kontrolný znalecký posudok. Zdôraznil, že okrem uvedených znaleckých posudkov neboli počas konania produkované žiadne iné dôkazy, ktoré by preukazovali, že neb. M. U. trpela závažnou psychickou poruchou, ktorá by mala za následok neplatnosť darovacej zmluvy zo dňa 20.01.2010, práve naopak, žalobca 3/ (Q. U.) a žalobca 7/ (X. U.) sa k údajnému negatívnemu zdravotnému stavu neb. M. U. vyjadrili, že ich neb. M. U. "spoznávala", "normálne komunikovala" a "nebola dementná". Aj on na pojednávaná konanom dňa 17.05.2017 uviedol, že zdravotný stav neb. M. U. bol dobrý, mala problémy s pohybom, ale čo sa týka duševného stavu, bola v poriadku a žalovaný 2/ (B. U.Á.) na pojednávaní konanom dňa 09.03.2016 uviedol, že jeho matka (neb. M. U.) v čase podpisu darovacej zmluvy normálne komunikovala. Taktiež spolu so žalovaným 3/ zhodne uviedli, že neb. M. U. pri podpise darovacej zmluvy normálne komunikovala, vedela čo podpisuje a nikto na ňu nevyvíjal žiadny nátlak. Svedkyňa p. P. F., ako "nezúčastnená osoba", ktorá overovala podpis neb. M. U. a ktorá má dostatočné praktické skúsenosti a vedomosti s overovaním podpisov aj starších osôb, sa vyjadrila v tom duchu, že ak mala neb. M. U. platný OP (čo rozhodne mala), bola spôsobilá na právne úkony a nebol žiadny dôvod jej podpis neosvedčiť, pričom svedok P. W. S., kardiológ neb. M. U., uviedol, že neb. M. U.Á. normálne komunikovala, reagovala primerane a bola orientovaná, ako lekár, ak by videl, že je potrebné vyšetrenie psychického stavu, určite by o tom informoval žalovaného 1/, čo sa však nestalo, t. j. nebolo potrebné vyšetrenie psychického stavu, nemal dojem, že by sa psychický stav neb. M. U. od 11/2009 do 01/2010 mohol zmeniť tak, žeby nemohla podľa svojej vôle podpísať darovaciu zmluvu a svedkyňa P. P. U., ošetrovatelka neb. M. U. s patričným odborným vzdelaním a 12 ročnou praxou uviedla, že nebohá počas obdobia 12/2009 - 01/2010 riadne komunikovala, na otázky odpovedala orientovane, vždy vedela s kým sa rozpráva, kto sa o ňu stará, bola orientovaná miestom, časom a osobou a bola schopná posudzovať následky svojho konania. Napokon poukázal na to, že P. Q. X. (súdny znalec z Českej republiky), na jeho požiadanie uviedol vo svojom stanovisku k posudkom a k ostatným dokumentom, že v ČR nemôže spracovávať znalecký posudok lekár, ktorý v minulosti bol ošetrovateľom dotyčnej osoby, P. K. a ani znalec P. Y. nevideli fyzicky p. U., "poznali" ju iba zo zdravotnej dokumentácie, a preto obe "vyšetrenia" nie sú validné, pričom znalec P. Y., aj keď je určite vzdelaný vo svojom odbore (podľa titulov za menom), bol očividne ovplyvnený svojou kolegyňou súdnou znalkyňou P. M., Zdôraznil, že jediným dôkazom žalobcov o neschopnosti neb. M. U. urobiť zodpovedne právny úkon je Znalecký posudok 69/2011 P. M. a Znalecký posudok č. 50/2019 P. Y., pričom oba posudky vychádzali z rovnakej zdravotnej dokumentácie, ktorej pravdivosť a hodnovernosť je sporná; naopak, ostatné dôkazy - vyjadrenia žalovaných, žalobcov (3/ a 7/), svedecká výpoveď pracovníčky notára a vyjadrenia p. P. U. Y. F. P. S. jednoznačne preukazujú, že p. U. bola schopná zodpovedne urobiť právny úkon - podpísať darovaciu zmluvu. Napadnutý rozsudok je preto nezákonný, pretože súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a riadiaci sa nesprávnou právnou úvahou, zistené skutočnosti nesprávne vyhodnotil. Z uvedených dôvodov žiada odvolaniu vyhovieť.

8. Žalovaný 3/ taktiež žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Uviedol, že s napadnutým rozsudkom nesúhlasí, napriek tomu, že je v jeho prospech, nakoľko na jeho základe bude dedičom po matke. Poukázal na to, že ich mama sa rozhodla darovať všetky nehnuteľnosti bratovi U., on toto rozhodnutie rešpektoval a podľa jeho názoru by ho mali rešpektovať aj ostatní súrodenci tak, ako jej rozhodnutie v minulosti vždy rešpektovali. Čo sa týka tvrdenia, že ich mama mala závažnú psychickú poruchu, a preto je darovacia zmluva neplatná, poukázal na to, že o mamu sa staral od júna 2009, bývala u nich, pričom mama bola psychicky v poriadku vzhľadom na svoj vek, normálne s nimi komunikovala a vedela čo sa deje v okolí. Bol osobne prítomný pri podpise darovacej zmluvy u notára, a aj vtedy

bola mama úplne v poriadku, normálne komunikovala, vedela čo robí a podpisuje a nikto ju k ničomu nenútil. Uviedol tiež svoj opis správania žalobcov k mame a poprel pravdivosť tvrdení, ktoré žalobcovia v konaní uviedli a odvolaniu žiadal vyhovieť.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie aj žalobcovia 3/ a 7/, ktorí uviedli, že s napadnutým rozsudkom nesúhlasia a žiadajú žalobu zamietnuť, a to napriek tomu, že je v ich prospech, nakoľko darovaciu zmluvu rešpektujú. Obaja uviedli, že svoj postoj vysvetlili súdu už písomne v priebehu konania a poukázali na to, že keď sa s nebohú stretli, normálne sa s nimi rozprávala, spoznávala ich a podľa nich nebola dementná, ako je to uvedené v znaleckých posudkoch.

10. Žalobcovia 1/, 2/, 4/, 5/ a 6/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov 3/ a 7/ a žalovaných 1/ a 3/ uviedli, že sa nestotožňujú s právnym a skutkovým hodnotením veci uvedeným v odvolaniach a v celom rozsahu popierajú ich skutkové tvrdenia. Predovšetkým odvolanie žalovaného 1/ je založené na nepravdivých a zavádzajúcich skutočnostiach bez opory vo vykonanom dokazovaní. Poukázali na to, že nebohá M. U. bola dlhodobo liečená u psychiatra z dôvodu zlého duševného stavu, čo bolo preukázané znaleckým dokazovaním, dňa 20.1.2010 vo veku 86 rokov a len 2 mesiace pred smrťou podpísala darovaciu zmluvu, ktorou prepísala všetok svoj rozsiahly majetok na jedného z potomkov - žalovaného 1/, pričom k overovaniu podpisu na darovacej zmluve zo dňa 20.1.2010 bola privezená na vozíčku a na poschodie vynesená žalovanými 1/ a 3/ a ostatní potomkovia nemali o uzatvorení darovacej zmluvy vedomosť, keď sa o nej dozvedeli až v súvislosti s dedičským konaním, kedy zistili, že neexistuje vôbec žiaden majetok, ktorý by mal byť predmetom dedičstva. Poukázali na to, že zo znaleckého dokazovania vykonaného dvoma znalcami - P. M. Y. P. Y. vyplynulo, že nebohá nebola dňa 20.1.2010 spôsobilá k podpísaniu darovacej zmluvy. Podľa tvrdení sporových strán neexistovali rozpory v rodine medzi matkou a jednotlivými potomkami a matka mala všetkých rovnako rada, z čoho usudzujú, že neexistoval racionálny dôvod darovať všetok majetok výlučne žalovanému 1/. V nadväznosti na námietky týkajúce sa znaleckých posudkov poukázali na to, že v konaní nebol predložený žiadny relevantný dôkaz o falšovaní zdravotnej dokumentácie a ide o účelové a zavádzajúce tvrdenie žalovaného 1/. Odvolací súd v o svojom zrušujúcom uznesení zn. 8Co/25/2018-615 zo dňa 31.01.2019 neuviedol žiadne výhrady k zdravotnej dokumentácii, a to napriek tomu, že žalovaný 1/ už v odvolaní proti prvému rozsudku súdu prvej inštancie namietal, že zdravotná dokumentácia bola sfalšovaná. Nie je pravdivé ani tvrdenie žalovaného 1/, že do súdneho spisu boli založené len fotokópie zdravotnej dokumentácie, nakoľko práve na žiadosť žalovaného 1/ bol žalobca 1/ na pojednávaní dňa 9.3.2016 súdom zaviazaný, aby predložil v lehote 7 dní originál zdravotnej dokumentácie M. U., ktorú povinnosť si splnil a do spisu založil aj originál zdravotnej dokumentácie. Originál zdravotnej dokumentácie si vyžiadal žalovaný 1/ za účelom posúdenia jej pravdivosti a hodnovernosti a za účelom vypracovania vlastného kontrolného znaleckého posudku, vlastný znalecký posudok však žalobca nepredložil, a ani netvrdí žiadne relevantné skutočnosti vyplývajúce z prípadných rozdielov medzi originálom a fotokópiou zdravotnej dokumentácie. Žalovaní mali dostatočný časový priestor na skúmanie hodnovernosti zdravotnej dokumentácie, mali možnosť nechať vypracovať znalecké posudky na skúmanie pravosti podpisov, veku papiera, atramentu či tlače a ak tvrdia, že zdravotná dokumentácia je sfalšovaná, zaťažuje ich dôkazné bremeno ohľadom tohto tvrdenia. V dôsledku svojej procesnej pasivity však žalovaní dôkazné bremeno neunesli. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že so zdravotnou dokumentáciou bolo aj inak manipulované, jedná sa o veľmi všeobecné tvrdenie, z ktorého nemožno dospieť k jasným, zrozumiteľným a pre toto konanie právne významným záverom. V nadväznosti na tvrdenie žalovaných, že boli sfalšované lekárske správy zo dňa 7.4.2009, dňa 20.7.2009 a 4.12.2009, poukázali na to, že žalovaný 1/ netvrdí kto a kedy by tieto správy mal sfalšovať či akým spôsobom boli sfalšované a v konaní vôbec nebolo preukázané, že dotknuté lekárske správy či podpisy na nich sú sfalšované, keď takéto dokazovanie ani nebolo vykonané a v tomto smere neboli súdu poskytnuté ani žiadne dôkazy. Poprel aj pravdivosť tvrdení žalovaných v tejto súvislosti ohľadne sprevádzania nebohej na lekárske vyšetreniach. Nesúhlasili ani s tvrdeniami ohľadne falšovania zdravotnej dokumentácie znalkyňou P. M. a jej údajnej zaujatosti, ktorú navyše žalovaní napriek poučeniu v konaní na súde prvej inštancie nenamietali v lehote troch dní od doručenia uznesenia o jej ustanovení ani počas obdobia 5 rokov trvania súdneho konania, a ani pri jej výsluchu nežiadali zodpovedať otázky, ktoré by mohli objasniť okolnosti týkajúce sa tvrdenej zaujatosti. Vo vzťahu k svedeckej výpovedi P. F., zamestnankyne notárskeho úradu, zdôraznili, že je v predmetnom konaní bez vypovedacej dôkaznej hodnoty, nakoľko svedkyňa uviedla, že okolnosti uzatvorenia zmluvy si nepamätá, že nebola oprávnená pýtať sa účastníka či chce alebo nechce dokument podpísať alebo či vie alebo nevie, čo je obsahom dokumentu a pokiaľ podpisujúca osoba nie je pozbavená svojprávosti, sama zodpovedá za to, čo

podpisuje. Pokiaľ ide o svedeckú výpoveď P. P. U., jej tvrdenia uvedené na pojednávaní dňa 18.08.2020 sú významne odlišné od jej tvrdení uvedených v jej písomnom stanovisku zo dňa 30.11.2015, keď na pojednávaní dňa 18.08.2020 uviedla, že vôbec nevie objasniť a bližšie upresniť svoje tvrdenie uvedené v písomnom vyjadrení zo dňa 30.11.2015 pod písm. d), konkrétne tvrdenie, že nebohá bola schopná posudzovať následky svojho konania, pričom navyše uviedla, že v rozhodnom období pred podpisom darovacej zmluvy v januári 2010 sa starala o nebohú M. U. jej zamestnankyňa pani O. W. a nevedela sa vôbec vyjadriť k psychickému stavu neb. M. U.. Pri hodnotení svedeckej výpovede P. S.Š. je podľa žalobcov potrebné prihliadať ku skutočnosti, že svedok je dlhoročný priateľ žalovaného 1/ a skutočnosť, že svedok je kardiológ a nie je lekár z odboru psychiatria, pričom z jeho svedeckej výpovede vyplynulo, že svedok za obdobie 3 rokov videl nebohú M. U. 5 - 6 krát, nevedel by stanoviť psychiatrickú diagnózu, ani nemal vedomosť, že by nebohá M. U. bola dlhodobo liečená u psychiatra. Napokon, za neprofesionálny, neodborný a tendenčný písomný prejav vydaný v prospech žalovaného 1/ označili listinný dôkaz - krátky e-mail P. X. zo dňa 4.5.2020, ktorým sa žalovaní snažia nahrádzať ich procesnú pasivitu a nepredloženie ich vlastného znaleckého posudku, ktorý však nie je spôsobilý spochybniť závery dvoch znaleckých posudkov, nakoľko sa nejedná o znalca zapísaného v zozname znalcov MS SR a nie je zrejмый vzťah P. X. k žalovaným, nie sú zjavné otázky na ktoré P. X. odpovedá a nie je zjavné v akom rozsahu sa oboznámil so súdnym spisom. V nadväznosti na uvedené žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny v celom rozsahu.

11. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniam žalobcov 3/ a 7/ a žalovaného 3/ uviedol, že súhlasí so všetkými tvrdeniami týchto žalovaných, ktoré len potvrdzujú, že nebohá bola spôsobilá uzavrieť predmetnú darovaciu zmluvu, a preto žiadal ním podanému odvolaniu vyhovieť.

12. V prvom rade odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že žalobcovia 3/ a 7/, ktorí tiež podali odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, boli v konaní v procesnom postavení žalobcov v celom rozsahu úspešní. Preto odvolaciemu súdu nezostalo iné, než bez zohľadnenia nimi uvádzaných odvolacích dôvodov a skutočností odvolanie žalobcov 3/ a 7/ podľa § 386 písm. b) C.s.p. odmietnuť, pretože žalobcovia 3/ a 7/ ako strany, ktoré mali v konaní plný úspech, nie sú na podanie odvolania subjektívne oprávnení.

13. Následne odvolací súd na základe odvolania podaného žalovanými 1/ a 3/ preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu v medziach dôvodov podaného odvolania podľa § 380 C.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a podľa § 378 ods. 1 C.s.p., a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je v celom rozsahu vecne správny.

14. V preskúmvanej veci vykonal súd prvej inštancie všetko dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania, patria do dedičstva po M. U., a to z dôvodu, že darkyňa bola v čase podpisu darovacej v takom zdravotnom a psychickom stave, ktorý ju robil nespôsobilou na jej uzatvorenie. V tomto smere sa správne prvoinštančný súd sústredil najmä na zistenie skutočností nevyhnutných na posúdenie otázky, či darkyňa dokázala ovládať svoje konania a posúdiť následky svojho konania, pričom z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že mal na pamäti, že neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 38 ods. 2 OZ vyžaduje nepochybné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť.

15. V súvislosti s kvalitou ustálenia skutkového stavu veci súdom prvej inštancie odvolací súd, a to aj v nadväznosti sa obsah odvolacích námietok žalovaných smerujúcich de facto iba k správnosti skutkových zistení, po podrobnom preskúmaní rozsahu a kvality vykonania dokazovania, avšak tiež vyhodnotenia vykonaných dôkazov prvoinštančným súdom dospel k záveru, že v tomto smere niet súdu prvej inštancie čo vytknúť. Okrem toho, že súd prvej inštancie vykonal všetky navrhnuté, predložené a riadne špecifikované prípustné dôkazy, ktoré mohli prispieť k ustáleniu relevantných skutočností, ani žalovaní nenamietajú, že by v procese vykonávania dôkazov došlo k akémukoľvek pochybeniu. Z hľadiska správnosti hodnotenia dôkazov možno konštatovať, že pre účely posúdenia významu jednotlivých dôkazov pre rozhodnutie v spore a tiež z hľadiska ich hodnovernosti (najmä výpovedí svedkov, sporových strán, listinných dôkazov, i znaleckého dokazovania) súd prvej inštancie náležite okrem obsahu dôkazov prihliadol aj na všetky významné skutočnosti, ktoré v spore vyšli najavo. Vyhodnotenie vykonaných dôkazov bez ďalšieho spĺňa všetky kritériá správneho hodnotenia dôkazov, keď ho treba

považovať za súladné s obsahom vykonaných dôkazov, a tiež s tým, čo v priebehu konania vyšlo najavo, pričom zároveň vychádza zo správneho logického vyhodnotenia jednotlivých čiastkových okolností vecí (ich nadväznosti, vzájomného prepojenia, súladu, či rozporu a významu v konaní), ktoré tvoria základ pre jeho správne skutkové zistenia významné pre rozhodnutie v danom spore. Súd prvej inštancie totiž v odôvodnení napadnutého rozsudku podrobne, zrozumiteľne a logicky konzistentne vysvetlil dôkaznú situáciu, na ktoré dôkazy a prečo prihliadol, ktoré boli kľúčové pre ustálenie skutkového stavu vecí a prečo na druhej strane nepovažoval za rozhodujúce napr. výpoveď poverenej zamestnankyne notárskeho úradu, P. S. (nebohú vyšetroval zriedka, nedisponoval špecializáciou nevyhnutnou na správne ustálenie jej psychického stavu, pričom ani nevedel, že bola dlhodobo psychiatricky liečená) a tiež P. P. U. (ktorá sa v rozhodnom období o nebohú ani osobne nestaral, keď starostlivosť vykonávala jej zamestnankyňa a nevedela vysvetliť ani svoje výroky z čestného vyhlásenia). Správne tiež zhodnotil výsledky dokazovania vykonaného výsluchom sporových strán, keď tieto boli celkom protichodné a správne na ich základe nemal v dostatočnej miere preukázaný dostatok skutočností umožňujúcich konštatovanie spôsobilosti nebohej na uzatvorenie spornej darovacej zmluvy, pričom skutočnosti uvádzané stranami hodnotil v spojitosti s ostatnými vykonanými dôkazmi a výsledkami znaleckého dokazovania znalcov P. M. Y. P. Y. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd skutkový stav pre účely rozhodnutia v spore na základe vykonaných dôkazov po ich podrobnom a starostlivom vyhodnotení ustálil komplexne a celkom správne a z jeho skutkových zistení v súlade s ust. § 383 C.s.p. vychádzal bez ďalšieho aj odvolací súd.

16. Námietky žalovaných 1/ a 3/ v odvolaní, smerujúce proti správnosti ustálenia skutkového stavu prvoinštančným súdom, považuje odvolací súd za nedôvodné. Žalovaní v odvolaní uvádzajú v zásade iba námietky a obranu, ktoré predniesli v priebehu konania na súde prvej inštancie a s ktorými sa dôsledne a správne vysporiadal aj prvoinštančný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Neopodstatnená je obrana žalovaných, že znalecké posudky P. M. Y. P. Y.M. nie sú správne, nakoľko znalci vychádzali zo sfaľovanej zdravotnej dokumentácie. Okrem toho, že nie je zrejmé, ako k manipulácii s predmetnou dokumentáciou malo dôjsť, pričom žalovaní (ako na to, dôvodne poukazujú aj žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu) v priebehu celého konania neprodukovali v tomto smere žiadny dôkaz, žalovaní manipuláciu spájajú iba s tým, že nebohá sa na niektorých z vyšetrení, ktoré sú súčasťou dokumentácie nezúčastnila. Netvrdia teda, že by zmanipulované boli lekárske nálezy pokiaľ ide o určenie ochorenia a príslušných diagnóz, ktoré nespochybňujú, avšak práve tie sú kľúčové pre posúdenie spôsobilosti nebohej platne uzavrieť spornú darovaciu zmluvu. Ak by teda aj dátumy uvedené v niektorých lekárske správach nezodpovedali skutočnosti, za stavu dostatku iných lekárske správ a podkladov, to nemôže mať žiadny význam z hľadiska správnosti medicínskych záverov v znaleckých posudkoch, ktoré sú celkom jednoznačné, čo v obdobných prípadoch nie je pravidlom. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že vo svojom zrušujúcom uznesení odvolací súd osobitne akcentoval, že znalecký posudok je súd povinný podrobiť riadnemu hodnoteniu (ako každý iný dôkaz) v spojitosti s ostatnými vykonanými dôkazmi týkajúcimi sa správania konajúcej osoby v rozhodnom čase. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie dôsledne z uvedených zásad vychádzal a tvrdenie žalovaných v odvolaní, že nespôsobilosť nebohej uzavrieť platne spornú darovaciu zmluvu vyvodil súd prvej inštancie iba zo znaleckých posudkov preto nemá oporu v priebehu konania ani v odôvodnení napadnutého rozsudku a nemôže obstať.

17. Pokiaľ žalovaní 1/ a 3/ vytýkajú súdu prvej inštancie, že náležite nezohľadnil výpovede poverenej zamestnankyne notára, P. S. Y. P. U., v tomto smere sa odvolací súd plne stotožňuje s hodnotením súdu prvej inštancie, a to z dôvodov už uvedených vyššie. V tejto súvislosti však treba poukázať aj na to, že súd prvej inštancie ich výpovede zohľadnil, avšak nepovažoval ich za také podstatné, aby svojím obsahom znížili relevanciu ostatných vyššie uvedených dôkazov, ktorými sa preukazovala nespôsobilosť darykne uzavrieť darovaciu zmluvu. To platí aj v vzťahu k výpovediam sporových strán, vrátane žalovaných, ako už bolo uvedené vyššie.

18. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, keď v spore bolo nepochybne preukázané, že darykyňa v okamihu podpisu spornej darovacej zmluvy, ktorá je predmetom tohto sporu, nebola vzhľadom na svoj zdravotný stav schopná ovládať svoje konanie, ani posúdiť jeho následky, je správny i právny záver súdu prvej inštancie, že sporná darovacia zmluva je s poukazom na ust. § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom, čo má za následok, že všetky nehnuteľnosti, ktoré boli jej predmetom, patria do dedičstva po poručiťke M. U..

19. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým podanej žalobe vyhovel a určil, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom spornej darovacej zmluvy, pre neplatnosť tohto právneho úkonu, patria do dedičstva po právnej predchodkyni sporových strán, ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1,2 C.s.p.).

20. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p., a úspešným žalobcom priznal proti žalovaným 1/ a 3/ (žalovaná 2/ odvolanie nepodala) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).